

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Transparentnost Srbija

pregled aktivnosti za period

24. - 30. mart 2018. godine

Bilten broj 13/2018

Sadržaj:

Aktivnosti	2
Pod lupom	4
Preporuke za povećanje transparentnosti.....	4
Konferencije	5
Borba protiv korupcije – na papiru i u praksi.....	5
Antikorupcijsko savetovalište ALAC.....	8
Komisija u Žitištu	8
Izbor načelnika opštinske uprave.....	8
Mediji	9
Zloupotreba službenih vozila u političke svrhe.....	9
Moderna evropska banana republika	12
Tužilaštvo i policija da istraže raspodelu 208,5 miliona dinara.....	14

Aktivnosti

U četvrtak, 29. marta, predstavili smo alternativni izveštaj o sprovođenju Akcionog plana za poglavlje 23 u delu koji se odnosi na borbu protiv korupcije. Detaljnije u Biltenu, u poglavlju "Konferencije".

Transparentnost Srbija je učestvovala u javnoj raspravi povodom nacrtu izmena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja, koji je održan u Palati Srbija u Beogradu, 27. marta 2018. Rešenja iz nacrtu su predstavili predstavnici Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave (državni sekretar Ivan Bošnjak i pomoćnica ministra Ivana Antić), a na njih su davali komentare stručnjaci SIGMA, Ksavijer Sisternas i Eduard Roig. U uvodnom delu se na proces koji je prethodio izradi nacrtu, odnosno na izradu analize o primeni Zakona od strane Ministarstva pravde, kritički osvrnuo i Nikolas Bizel iz Delegacije EU u Beogradu. Svoje komentare su potom dali zamenica poverenika za pristup informacijama, Stanojla Mandić i predstavnici desetak državnih organa i nevladinih organizacija. Izrazito su preovlađivali kritički tonovi zbog unošenja pojedinih odredaba, odnosno razočaranje zbog činjenice da u izmenama Zakona nisu našla mesto pravila koja su potrebna da reše probleme iz prakse.

U svom izlaganju predstavnik TS Nemanja Nenadić je ukazao na sledeće: Postupak izrade nacrtu zakona je tekao neobično i nepotrebno dugo. Naime, još od 2012. postoji predlog zakona koji je sadržao rešenja za brojne probleme iz prakse, koji je povučen iz procedure nakon jedne od promena Vlade. Stoga je postupak izrade novih zakonskih rešenja mogao da bude veoma brzo završen, da je za to postojala stvarna spremnost. Umesto toga, izmene su planirane za daleku budućnost, ali ni ti rokovi nisu poštovani, tako da zakon nije promenjen ni onda kada je originalno planirano u nacionalnim strateškim dokumentima, niti u rokovima iz Akcionog plana za poglavlje 23. Komentare TS na nacrt možete preuzeti sa [sajta TS](#).

Saradnik TS Zlatko Minić učestvovao je na konferenciji "Kako jačati dobro korporativno upravljanje državnim poduzećima", 26. marta u Sarajevu. Konferenciju su organizovale naše kolege iz Transparency International BiH. Učestvovali su predstavnici javnih preduzeća i državnih organa iz BiH, Hrvatske, Albanije, Turske i Srbije. Minić je uporedio smernice za dobro korporativno upravljanje u državnim preduzećima OECD-a, sa stanjem prakse u Srbiji, a na osnovu tri istraživanja koja je TS sprovela prethodnih godina – o sprovođenju Zakona o javnim preduzećima (2013/2014. i 2017. godine) i iz Studije društvenog integriteta, čiji su indikatori za JP formulisani upravo na osnovu OECD-ovih smernica. Zaključak je da smo daleko od profesionalizacije i departizacije i da je glavni problem nedostatak političke volje da se, pre svega usvoje kvalitetniji zakoni, a da se potom ti zakoni primene.

Centar za istraživačko novinarstvo Srbije je 27. marta na panel diskusiji „Kako se nameštaju javne nabavke“, predstavio nalaze tekstova i prvu onlajn igru na temu nabavki u Srbiji - „Dobar, loš, korumpiran“. Na predstavljanju je učestvovao predstavnik TS Danilo Pejović, koji je uporedio probleme sa sistemom JN u Srbiji sa onima kakvi postoje u zemljama Evropske unije.

Predstavnik TS Zlatko Minić učestvovao je 27. marta u Sarajevu i na godišnjoj antikorupcijskoj konferenciji "Borba protiv korupcije kroz unapređenje zakonskog okvira i kapaciteta antikorupcijskih institucija". Konferenciju je organizovala Misija OEBS-au BiH, u saradnji sa Agencijom za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH (APIK). Učestvovali su predstavnici APIK, institucija BiH, oba entiteta, Disktrika Brčko, kantona, lokalnih samouprava i nevladinih porganizacija. Minić je predstavio predloge za izmenu Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije, o kojima se već pet godina debatuje u Srbiji, sa naglaskom na ključne probleme i rešenja, koja je identifikovala i predložila AGencija u modelu izrađenom 2013. godine.

Izvršni direktor TS Nemanja Nenadić 30. marta je predstavio rezultate istraživanja TS o javnim preduzećima i istraživanja o državnoj pomoći, kao i predloge za uređivanje oglašavanja u medijima i dodele sredstava za finansiranje programa od javnog interesa na sastanku Međusektorske grupe za slobodu izražavanja i medije i Radne grupa za poglavlje 8 "Politika konkurencije" Nacionalnog konventa o EU

Zlatko Minić prisustvovao je 30. marta konferenciji "Javno-privatna partnerstva u Srbiji u susret Evropskim integracijama", u organizaciji Instituta za teritorijalni ekonomski razvoj. Minić je predstavio nalaze iz studije TS "Zakon o javno-privatnom partnerstvu i koncesijama - kako unaprediti antikorupcijske potencijale".

Antikorupcijsko savetovalište (ALAC) Transparentnosti Srbija imalo je u protekloj sedmici 26 novih slučajeva - 18 na osnovu telefonskih poziva na besplatni broj 0800 081 081, i osam na osnovu informacija dobijenih na mejlove ts@transparentnost.org.rs i savetovaliste@transparentnost.org.rs, poštom, lično, preko Fejsbuka, ili na osnovu informacija pronađenih u pres klippingu. U biltenu predstavljamo dva slučaja iz prakse Savetovališta.

Na Fejsbuku smo u protekloj sedmici objavili osam komentara, linkova i drugih informacija u vezi sa antikorupcijskim temama, a na našem sajtu osam tekstova, saopštenja i drugih dokumenata. Veliki broj aktivnosti odrazio se i na broj pojavljivanja u medijima - u prošloj nedelji objavljeno je 144 vesti ili priloga o aktivnostima naše organizacije, odnosno vesti u kojima su citirani stavovi predstavnika TS.

Prenosimo izbor tekstova koje smo objavili u prethodnoj sedmici:

Pod lupom

Preporuke za povećanje transparentnosti

26. marta 2018.

Povodom najava iz Vlade da ugovor o koncesiji i dokumenti koji su prethodili zaključivanju ugovora neće biti dostupni javnosti ni onoliko koliko postojeći propisi obavezuju, podsećamo na analizu i preporuke koje smo objavili u martu 2018. Zakon o javno-privatnom partnerstvu i koncesijama je trebalo da se poboljša do kraja 2017. godine, na osnovu Akcionog plana za poglavlje 23 EU integracija, ali i zbog obaveza iz poglavlja 5. pregovora sa EU. Još važnije, taj zakon i povezani propisi moraju da se promene da bi građani Srbije imali na raspolaganju jasne informacije o tome kako se koristi javna imovina kroz ovaj oblik ugovora i da li su prihodi i rizici podeljeni srazmerno između javnog i privatnog partnera.

Preporuke za povećanje transparentnosti su sledeće:

1. Propisivanje normi o javnosti podataka i registra javnih ugovora zakonom (sada je uređeno podzakonskim aktom);
2. uspostavljanje Registra javnih ugovora, u kojem će biti objavljeni svi ugovori o javno privatnom partnerstvu i izveštaji o njihovom sprovođenju (sada nisu objavljeni ugovori već samo pojedini podaci iz ugovora i to u nepristupačnom formatu);
3. proširenje kruga informacija koje se objavljuju o postupku javne nabavke koji prethodi zaključenju ugovora o javno-privatnom partnerstvu (u vezi sa izmenama Zakona o javnim nabavkama);
4. zabranu da budu označene kao tajne odredbe ugovora ili delovi drugih dokumenata u kojima se propisuju ili obrazlažu obaveze javnog partnera (u slučaju koncesije za Aerodrom će možda biti uskraćene i takve informacije, čak i kada bude bio objavljen, prema izjavama iz Vlade);
5. podvođenje zajedničkih preduzeća formiranih u okviru javno-privatnog partnerstva, pod pojam „organa vlasti“ u smislu Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja (što omogućava kontrolu korišćenja javnih resursa, a čime se ne dira u mogućnost uskraćivanja pojedinih informacija, kako konkurenti na tržištu ne bi saznali poslovne tajne preduzeća) – nije jasno uređeno nedavno objavljenim nacrtom izmena i dopuna tog zakona;
6. uključivanje informacija o planiranim javno-privatnim partnerstvima i realizaciji postojećih u budžetske dokumente (pre svega, Fiskalna strategija), kako bi se sagledali efekti ovih ugovora na javne prihode i javne rashode (trenutno ne postoji obaveza da se takvi podaci unesu)

Konferencije

Borba protiv korupcije – na papiru i u praksi

29. marta 2018.

Sa kolegama iz još četiri organizacije predstavili smo alternativni izveštaji o sprovođenju Akcionog plana za poglavlje 23 u delu koji se odnosi na borbu protiv korupcije, a koji definiše ključne mere za sprovođenje preporuka koje je Evropska unija dala Srbiji u procesu pregovora.

Na konferenciji su govorili Nemanja Nenadić iz Transparentnosti Srbija, Vladimir Erceg, Beogradski centar za bezbednosnu politiku, Ivana Cenerić, Centar za obrazovne politike, Hajrija Mujović, Udruženje pravnika za medicinsko i zdravstveno pravo i Marina Matić Bošković, Udruženje javnih tužilaca i zamenika javnih tužilaca.

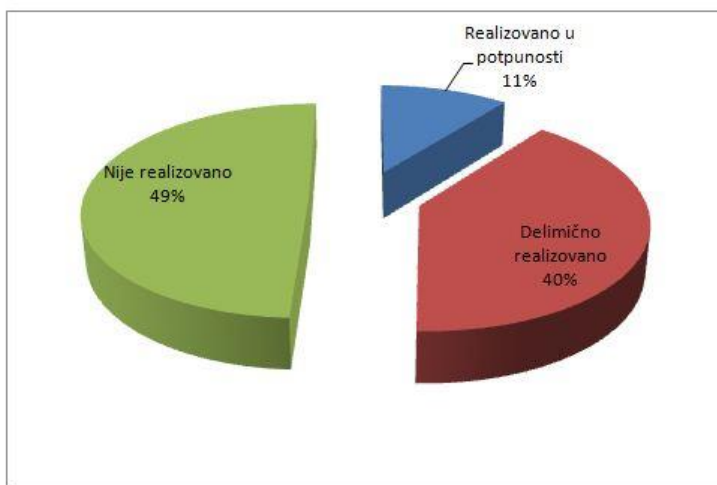

Monitoring sprovođenja 13 preporuka iz Akcionog plana za poglavlje 23 EU integracija i 75 aktivnosti, koji je Transparentnost Srbija sprovodila tokom 2017. i 2018. pokazuje da ni **evropske integracije nisu bile dovoljan zamajac za ostvarivanje sistemskog pristupa u borbi protiv korupcije.**

Prema našim nalazima, **na ovom uzorku je samo 11% aktivnosti realizovano u potpunosti a još 40% delimično do kraja 2017. godine.** Akcioni plan za poglavlje 23 usvojen je zvanično 2016, ali su mnoge aktivnosti započete i ranije. Taj dokument je bio deo plana da Srbija ostvari standarde u ovoj oblasti pre 2020.

Grafikon 1: Nalazi TS za 13 posmatranih oblasti (75 aktivnosti)

Praćenje sprovođenja **nacionalnih antikorupcijskih dokumenata**, donetih na talasu antikorupcijske kampanje koja je figurirala kao najviši politički prioritet tokom 2013, davalo je u 2014. i 2015.

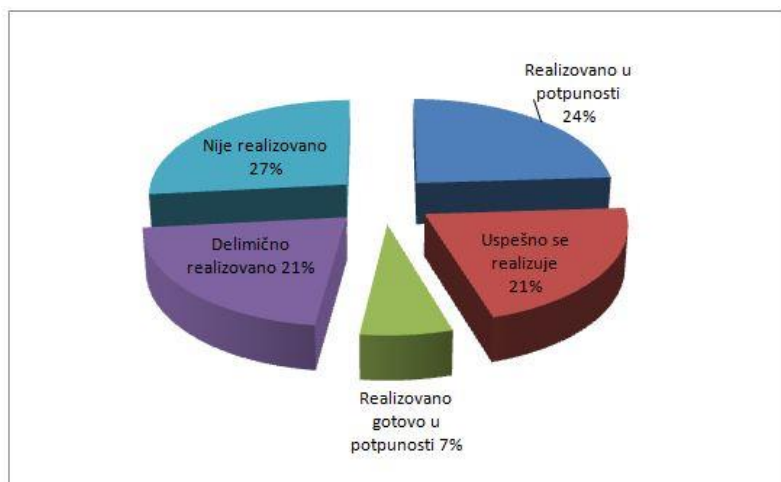

slične ili još lošije rezultate. To pokazuje da **iskazano političko opredeljenje** za borbu protiv korupcije, odnosno pristupanje EU **nije bilo praćeno dovoljnom voljom** da se obećano ispuni ili da za taj prioritet nisu izdvojena dovoljna sredstva, ljudstvo i vreme.

Stvari se nisu odvijale kako je zamišljeno **ni u jednoj od posmatranih oblasti**, pri čemu je stanje najlošije kad je reč rešavanju „nezakonitog bogaćenja“, koordinaciji borbe protiv korupcije, razmatranju preporuka Saveta za borbu protiv korupcije, kontroli finansiranja stranaka i sprečavanja sukoba interesa. U nekoliko posmatranih oblasti primena Akcionog plana nije moguća zbog kašnjenja sa zakonskim reformama (sukob interesa, finansiranje partija, javne nabavke i drugo).

Ma koliko bilo zabrinjavajuće to što značajan deo planiranih aktivnosti nije realizovan ni do sredine planiranog sprovođenja ovog akcionog plana, još je veći problem to što **ne funkcioniše sistem za rešavanje problema „u hodu“**. Neispunjavanje obaveza prolazi bez posledica po odgovorne. Kvartalni izveštaj Vladinog Saveta za praćenje AP za poglavlje 23 konstatuje probleme, ali to uočavanje ne dovodi do ispunjavanja obaveze pre nego što dođe vreme za sledeći izveštaj. Problemi uglavnom ostaju nerešeni i u slučajevima kada su odgovorni organi pogrešno određeni ili kada je neispunjavanje obaveze posledica nedovoljnih resursa. **Sistem praćenja** ispunjenosti obaveza ustrojen je tako da pruža osnovne informacije o sprovedenim aktivnostima, ali nedovoljne o njihovom kvalitetu i gotovo nikakve o krajnjim efektima. Pored toga, ocene o uspešnosti realizacije koje daje Vladin Savet za poglavlje 23 su **previše blagonaklone** i zasnovane na stavovima obveznika. Razlike u odnosu na monitoring TS su velike. Prema njihovom viđenju, čak 24% aktivnosti iz istog uzorka je potpuno realizovano, još 21% se „uspešno realizuje“, a 7% je blizu ispunjenja, dok samo 27% nije uopšte ispunjeno.

Grafikon 2: Nalazi Vladinog Saveta za praćenje Akcionog plana za poglavlje 23 koji se odnose na istih 13 posmatranih oblasti (75 aktivnosti)

Akcioni plan za poglavlje 23 je tokom sprovođenja u posmatranim oblastima pokazao neke od svojih nedostataka, **od kojih je većina bila vidljiva** i u doba kada je pisan. To se naročito odnosi na obuke i druge slične aktivnosti čija svrha i obuhvat nisu dovoljno precizno planirani. U onim oblastima gde su sprovedene ključne aktivnosti, kao što je recimo slučaj sa usvajanjem Zakona o zaštiti uzbunjivača, što se dogodilo i pre početka primene ovog AP, nije

ostvaren krajnji cilj – prijavljivanje većeg broja slučajeva korupcije. Upitno je da li bi „naglo buđenje“ u vidu donošenja nekoliko ključnih zakona rešilo sve probleme koji su ovog časa poznati. Naime, ranija analiza i nacrt Zakona o finansiranju političkih aktivnosti kao i nedavna analiza i nacrt izmena Zakona o

slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja pokrivaju sva bitna pitanja u ovim oblastima. Nacrt Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije takođe može bitno da se popravi, dok u oblasti javnih nabavki nacrt nije ni objavljen a prethodne analize takođe ne pokrivaju sva pitanja. Nema ni analiza ni predloga zakonskih rešenja kada je reč o „nezakonitom bogaćenju“, a uporedo se, kroz ekspozice predsednika Vlade, već dve godine za redom obećava donošenje Zakona o ispitivanju porekla imovine, koga nema ni u jednom strateškom aktu.

Zbog toga je neophodno **izvršiti temeljnu reviziju Akcionog plana za poglavlje 23**. Revizija se nipošto ne bi smela svesti na pomeranje rokova koji su već protekli. Jednako bi bilo pogubno zavaravati se da Akcioni plan nije realizovan zato što za to nije bilo dovoljno vremena i da će novi indikativni rok pridruživanja (2025) dati dovoljno vremena da se ispune svi planovi. Nasuprot tome, sada bi trebalo utvrditi da li predviđene aktivnosti uopšte mogu da dovedu do ostvarivanja postavljenih merila ili bi trebalo osmisliti nove. To treba učiniti bez obira na to da li Evropska komisija tako nešto od nas traži. S obzirom na to da 2018. ističe i period važenja nacionalne antikorupcijske strategije, trebalo bi izraditi novu. Ukoliko se ona ne bi pravila, za šta postoje najave, onda bi AP za poglavlje 23 trebalo proširiti tako da obuhvati i ona važna pitanja borbe protiv korupcije koja su sada izostavljena.

Monitoring je pokazao da se ocene uspešnosti realizacije AP razlikuju u odnosu na one do kojih je došlo Vladino radno telo. Te razlike proističu iz raznih razloga. Kod nekih zakonodavnih aktivnosti, smatrali smo da inicijalne faze nisu dovoljne da se zaključi kako je aktivnost delimično ili „gotovo u potpunosti“ ispunjena, naročito kada je od izrade nacrtu već prošlo mnogo vremena; kada je reč o analizama, zapošljavanjima i obukama koje se nadovezuju na izmene zakona, tretirali smo aktivnost kao neispunjenu, čak i kada je nešto slično rađeno u međuvremenu, zato što će aktivnost svakamo morati da se ponovi nakon usvajanja akta o kojem je reč; izrade analiza smo tretirali kao ispunjavanje obaveze jedino kada se ona odnosi upravo na pitanje zbog kojeg je rađena; najdrastičnije su razlike u viđenjima u situacijama kada se od organa vlasti očekuje da učine nešto u svakoj sličnoj situaciji, tako da smo smatrali da tu ne može biti govora o „delimičnom izvršenju“ ukoliko postupe kako treba samo izuzetno.

Tipičan primer je postavljanje vršilaca dužnosti na položaje u državnoj upravi, koje je u praksi pravilo, a ne izuzetak. S druge strane, Savet za praćenje primene Akcionog plana je smatrao da se aktivnost „uspešno realizuje“, na osnovu toga što se za neke položaje u državnoj upravi zaista raspisuju konkursi (trenutno je na taj način popunjeno tek oko ¼ mesta).

Detaljnije u [izveštaju koji možete preuzeti](#) i u [tabeli sa ocenama Saveta 23 i TS](#).

Antikorupcijsko savetovalište ALAC

Prenosimo dva slučaja iz prakse našeg Antikorupcijskog savetovališta:

Komisija u Žitištu

Iz Opštine Žitište stigla su nam dva zanimljiva slučaja a ove nedelje ćemo izneti detalje prvog: anonimni podnosilac prijave piše u vezi sa predsednikom interne komisije opštinske uprave koja je postupala po žalbi jednog od nezadovoljnih službenika. Građanin koji nam se javio pita da li je moguće da u sastavu komisije bude lice koje je penzioner, odnosno koliko smo razumeli, nije više u radnom odnosu u opštinskoj upravi. S obzirom da se radi o komisiji koja postupuje u slučaju koji se odnosi na postupanje u redovnom pravnom leku po žalbi službenika koji je nezadovoljan raspoređivanjem na drugu radnu poziciju i da je ovo interna procedura koja se tiče zaposlenih u opštinskoj upravi, logično je da su članovi komisije službenici koji su učestvovali u izmenama sistematizacije i preraspoređivanju zaposlenih pa nastupaju u ime opštinske uprave. Slučaj se može porediti sa nekim drugim vrstama opšteg upravnog postupka - na primer javne nabavke gde interni član komisije koja postupuje može doći i van kruga službenika opštinske uprave. Ali ovo su svakako specifične vrste postupaka koj iziskuju određeno znanje i moguće je da zaposleni u nekom organu nisu u mogućnosti da odgovore tim zadacima. Sa druge strane, postupak o kojem je reč ne bi trebalo da prevazilazi znanja zaposlenih u upravi i pokušaćemo da ustanovimo da li je predsednik ili neki drug član zaista van radnog odnosa u čijoj komisiji učestvuje, te ako jeste uposlen na koji način je to učinjeno.

Izbor načelnika opštinske uprave

Drugi slučaj je u vezi sa izborom načelnika opštinske uprave u jednoj manjoj opštini u Vojvodini. Savetovalištu su stigle informacije u kojima se ističe da je sadašnji načelnik postavljen u skorijem periodu i da se kao odlučujući dokument koji dokazuje da ima radno iskustvo pojavila potvrda da je u jednoj zadruzi navodno volontirao u prethodne tri godine. Podnosilac prijave Savetovalištu nam je usmeno pojasnio da sadašnji načelnik sasvim sigurno nije bio u radnom odnosu, da čak nije ni volontirao, te da i ako jeste, da se to ne može smatrati ispunjenjem zahtevanom uslova o radnom stažu i iskustvu za ovakvu poziciju. Građanin smatra da su podaci i potvrda o volontiranju lažni i da su izmišljeni neposredno pred sam konkurs. Na žalost, tvrdi i da inspekcije ne žele da reaguju kako treba, pa je nas zamolio da izvršimo provere. Zato ćemo pokušati da utvrdimo koji su bili zahtevani uslovi, da dobijemo kopiju prijave na konkurs sa dokumentacijom i da utvrdimo kako je konkursna komisija opštinske uprave postupala. Takođe, uputićemo zahteve za pristup informacijama od javnog značaja sa ciljem prikupljanja ažuriranih podataka o izvršenima nadzorima nad ovim postupkom.

Mediji

Zloupotreba službenih vozila u političke svrhe

Voice, Miodrag Blečić, 29. mart 2018.

Službeni automobili mimo zakona koristili su se u stranačke svrhe, posebno u predizbornoj kampanji ali i na sam dan održavanja lokalnih izbora u Beogradu, pokazuje istraživanje Vojvođanskog istraživačko-analitičkog centra (VOICE).

U toku kampanje za **beogradske izbore**, korištena su službena vozila pojedinih lokalnih samouprava iz Srema, što je protivno Zakonu o Agenciji za borbu protiv korupcije i može biti okarakterisano kao krivično delo.

Istraživanje VOICE-a pokazuje da su **koordinatori izbornog štaba SNS-a za opštinu Novi Beograd bili aktuelni predsednici opština Ruma i Indija**.

U toku nedavne kampanje ali i na sam dan lokalnih izbora u Beogradu, zabeležen je niz slučajeva potencijalnih zloupotreba javnih resursa od strane opštinskih, gradskih ali i republičkih funkcionera. Od 15. januara do 10. februara 2018. godine, posmatračka misija **CRTA** podnela je Agenciji za borbu protiv korupcije **14 prijava** koje se odnose na nedozvoljene aktivnosti političkih subjekata, funkcionersku kampanju i zloupotrebu javnih resursa.

Predizborni materijal u službenom vozilu

Tokom izbornog dana u Beogradu, 4. marta 2018. godine, stanovnici glavnog grada su [obaveštavali](#) na društvenim mrežama predstavnike opozicionih stranaka da su u neposrednoj blizini glasačkih mesta primećeni automobili sa registarskim oznakama Indije i Stare Pazove. Najčešće lokacije su bile Zemun, Čukarica i Novi Beograd.

Predsednik Opštinskog odbora Demokratske stranke u Staroj Pazovi **Blažo Popović** kaže za VOICE da je reč o službenim automobilima opštinske uprave i javnih preduzeća iz te sremske opštine. Popović tvrdi da su službena vozila viđena ne samo na dan održavanja izbora, već i u samoj kampanji.

– Početkom ove godine smo imali informaciju da zaposleni u opštinskoj upravi i javnim preduzećima imaju obavezu da dostave spisak **“kapilarnih” glasova** za izbore u Beogradu. To je značilo da moraju da dostave spisak ljudi koji će izvesti na glasanje za izborni dan. Takođe, znali smo da su pazovački

“naprednjaci” zaduženi za delove Novog Beograda i da tamo rade kampanju. Kako je kampanja odmicala, dobijali smo informacije da zaposleni u opštini i javnim preduzećima usred radnog dana i radne nedelje odlaze u kampanju na Novi Beograd.

U pojedinim službenim vozilima, kaže Blažo Popović, nalazio se i predizborni materijal Srpske napredne stranke za beogradske izbore.

– Službena vozila su koristili i za prevoz stranačkog materijala, a bahatost je bila tolika da se oni nisu uopšte krili te smo, u više navrata, **fotografisali opštinske automobile** u kojima se nalazi izborni materijal SNS-a.

Popović za VOICE kaže da je Demokratska stranka u Staroj Pazovi više puta upozoravala opštinsku vlast da se korišćenjem službenih vozila u političke svrhe krši zakon ali da predstavnici vlasti na to nisu reagovali.

Na sednici Skupštine opštine Stara Pazova, održanoj 9. marta 2018. godine, Blažo Popović koji je je i odbornik DS-a u lokalnom parlamentu je od načelnika opštinske uprave tražio podatke o potrošnji goriva i predenoj kilometraži službenih vozila. Umesto odgovora, usledio je **smeh odbornika SNS-a** koji čine većinu u pazovačkom parlamentu, tvrdi Popović.

– Tražio sam podatke od opštinske vlasti o potrošnji goriva, predenoj kilometraži službenih vozila na šta su se oni smejali. Čak je načelnik opštinske uprave **cinično rekao** da su ti zaposleni uzeli slobodne dane i godišnji odmor zbog kampanje.

Na fotografiji koju je VOICE-u dostavio Blažo Popović jasno se vidi **izborni materijal** Srpske napredne stranke u vozilu marke “škoda”, registarskih oznaka **ST 012 YP**. Na vratima automobila ispisano je **“Opštinska uprava Stara Pazova”**. Načelnik opštinske uprave opštine Stara Pazova Bojan Kovrlja, ni nakon isteka zakonskog roka od 15 dana nije dostavio redakciji VOICE-a putne naloge pomenutog vozila na osnovu zahteva za pristup informacijama od javnog značaja. Takođe, Kovrlja nije odgovorio ni na pitanje ko je od 1. februara do 4. marta 2018. godine koristio službeno vozilo opštinske uprave.

Korišćenje službenih vozila za potrebe izborne kampanje predstavlja zloupotrebu javnih resursa radi ostvarivanja nekih koristi za neku određenu političku grupu i kao takvo, ne samo da je protivno Zakonu Agenciji za borbu protiv korupcije već ono može biti okarakterisano i kao krivično delo, kaže za VOICE **Nemanja Nenadić** iz organizacije Transparentnost Srbija.

– Postoje neki slučajevi kada službeno vozilo mogu koristiti, ali se ono odnosi na zaštitu funkcionera kao što su predsednik Republike, ministar unutrašnjih poslova ili druga lica koja po proceni nadležnih organa moraju koristiti 24 časa obezbeđenje. Naravno, kod ljudi iz lokalne samouprave je mala verovatnoća da postoje takvi razlozi te je ovde reč o zloupotrebi javnih resursa – kazao je Nenadić.

Kako u svom analitičkom izveštaju **“Funkcionerska kampanja kao poseban vid zloupotrebe javnih resursa za političku promociju”** ukazuje Transparentnost Srbija, prema Zakonu o finansiranju političkih aktivnosti svako korišćenje javnih resursa za potrebe vođenja kampanje predstavlja kršenje pravila o

finansiranju kampanje iz tog zakona. Javni resursi podrazumevaju službene automobile ali i **radno vreme službenika**. U izveštaju se napominje da se “za to odgovornim licima može izreći novčana kazna u prekršajnom postupku ili krivična sankcija a nakon toga i mera gubitka prava na sredstva iz javnih izvora”.

Ko ima pravo da koristi službeno vozilo u toku kampanje?

Zakon o Agenciji za borbu protiv korupcije predviđa da **funkcioner ne može da koristi javne resurse** i skupove na kojima učestvuje i susrete koje ima u svojstvu funkcionera za promociju političkih stranaka, odnosno političkih subjekata, kao i da je dužan da uvek nedvosmisleno predoči sagovornicima i javnosti da li iznosi stav organa u kojem obavlja javnu funkciju ili stav političke stranke, odnosno političkog subjekta.

(foto: Medija centar Beograd)

Kada je reč o korišćenju službenih vozila, ministri u Vladi Srbije imaju pravo na službena vozila 24 sata dnevno, bez obzira da li je reč o privatnim ili službenim potrebama. Oni su to pravo ostvarili nakon što je Agencija za borbu protiv korupcije u julu 2016. godine usvojila [mišljenje](#) po kome ministri imaju pravo na službeno vozila 24 sata dnevno, bez obzira da li je reč o privatnim ili službenim potrebama,

Ovo mišljenje Agencije usvojeno je kao odgovor na dopis **Aleksandra Vulina**, dok je bio na čelu Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja. Vulin se interesovao da li može službeno vozilo da koristi za putovanja na partijske skupove “radi bezbednosti”.

Transparentnost Srbija je u aprilu 2017. godine uputila dopis u kome su Agenciji ukazali da je pogrešno protumačila propise, kaže za VOICE Nemanja Nenadić. – Agencija za borbu protiv korupcije je dala 2016. godine jedno veoma sporno mišljenje o primeni Zakona o Agenciji za borbu protiv korupcije, zapravo mišljenje su dali primenom dve uredbe. Jedna se odnosi na korišćenje službenih vozila generalno a druga se odnosi na bezbednosnu zaštitu funkcionera. U suštini, mišljenje Agencije je po mom mišljenju **neutemeljeno** kada je reč o ministrima, zato što se norma po kojoj ministri mogu da koriste stalno službena vozila posmatrana izolovano a ne u kontekstu obaveze da se službena vozila koriste za ono što im je namena.

U [izveštaju o izbornoj kampanji](#) za lokalne izbore u Beogradu, Transparentnost Srbija (TS) navodi da Agencija za borbu protiv korupcije nije povukla mišljenje u pogledu korišćenja službenih vozila.

TS u svom izveštaju podseća da je neposredno pre izborne kampanje za direktora Agencije izabrana osoba koja je i na sam dan izbora bila član političke stranke i postavila pitanje: **Da li Agencija može da obavi i svoju kontrolnu funkciju**, imajući u vidu ovlašćenja direktora nad radom čitave službe i nepostojanje zamenika?

Predsednici opština Srema koordinatori izbornog štaba SNS-a

Da je za izbore u Beogradu Srpska napredna stranka “podigla na noge” celokupnu političku “mašineriju” govori i činjenica da su u kampanji učestvovali i lideri “naprednjaka” iz unutrašnjosti, poput predsednika opštine Ruma **Sladana Mančića** i predsednika opštine Inđija **Vladimira Gaka**.

Na zvaničnoj Fejsbuk stranici [Srpske napredne stranke](#) Novi Beograd objavljeno je da je 22. februara 2018. godine održan prošireni sastanak Izbornog štaba Paviljoni i Mihajlo Pupin, koji je vodio koordinator IŠ [Sladan Mančić](#), aktuelni predsednik opštine Ruma i lider “naprednjaka” u toj sremskoj opštini.

Mančić je tom prilikom poručio članovima SNS-a: **“Jedinstveni kao do sada, podrškom listi SNS, obezbedićemo nastavak politike na svim nivoima koju je trasirao predsednik naše stranke Aleksandar Vučić”**

Istog dana, u organizaciji novobeogradskog odbora SNS-a, održana je tribina u starom Merkatoru **“Rešavanje socijalnih problema građana”**. Kako je objavljeno na zvaničnoj FB stranici OO SNS Novi Beograd, gosti tribine su bili ministar rada, zapošljavanja, boračkih i socijalnih pitanja **Zoran Đorđević**, v.d. pomoćnika ministra u Sektoru za zaštitu osoba sa invaliditetom **Biljana Barošević**, zatim v.d. pomoćnika ministra u Sektoru za brigu o porodici i socijalnu zaštitu **Miloš Janković** kao i direktorica PIO fonda **Dragana Kalinović**. Tribinu u starom Merkatoru vodio je koordinator Izbornog štaba za Novi Beograd i aktuelni predsednik opštine Inđija, [Vladimir Gak](#).

Moderna evropska banana republika

Peščanik, Zlatko Minić, 24. mart 2018.

Davanje profitabilne firme pod koncesiju za premijerku je odlika moderne evropske države, iako su koncesije davale i centralnoameričke banana republike i time čak zaslužile taj pežorativni naziv. Da li je, međutim, sakrivanje ugovora o koncesiji od javnosti, pozivanjem na odredbu koja je brisana iz pravilnika, odlika moderne evropske države ili moderne evropske banana republike?

Srbija je aerodrom koji već godinama ostvaruje dobit od preko 20 miliona evra, a 2017. skoro 30 miliona evra – dala pod koncesiju na četvrt veka, a da javnost nije saznala šta je to što koncesionar može, a aerodrom i Vlada Srbije nisu mogli. A ugovor o koncesiji neće biti objavljen, jer bi to moglo da ugrozi poslovne interese koncesionara. Bez obzira na sve ovo, predsednica vlade zaključuje da je “potpisana koncesija odličan pokazatelj da je Srbija na dobrom putu i da ide u pravcu moderne evropske države”.

U svečarskoj atmosferi je ostalo nejasno zbog čega je davanje koncesije odlika moderne evropske države. Koncesije su se davale u kolonijama i banana republikama, pa je i naziv “banana republika” nastao zbog odnosa koncesionara iz SAD prema centralnoameričkim državama, čiji su autoritarni lideri po svaku cenu želeli da privuku strane investitore.

Odlika moderne evropske države je vladavina zakona, pravna država, transparentnost. Objavljivanje zaključenog ugovora bi bila odlika moderne (i ne samo moderne) evropske države. To bi bilo potvrđeno i kada bi javnost saznala zbog čega je uopšte data koncesija, odnosno kada bi imala uvid u studiju koja pokazuje da je to najbolji, po državu, građane i njihov novac, način da se ostvare ciljevi u vezi sa razvojem aerodroma.

Pitanje objavljivanja studije sada je pred Upravnim sudom, kome je Transparentnost Srbija podnela tužbu protiv Vlade. Vlada dosledno i predano krije studiju, iako je prvobitno objašnjenje da bi njeno objavljivanje moglo da ugrozi ekonomske interese – dodelu koncesije, sada obesmišljeno. S pravom se može postaviti pitanje da li studija, inače obavezna po Zakonu o javno-privatnim partnerstvima i koncesijama, uopšte postoji.

A šta je sa ugovorom?

Pre tri meseca, u decembru 2017, Ana Brnabić je izjavila: “Mogu da garantujem da će koncesioni Ugovor biti u potpunosti javan. Na kraju, to će garantovati i učešće međunarodnih finansijskih institucija, ali i jačina samih konzorcijuma koji se prijavljuju. Takođe, i aneksi će biti javni”.

Mesec dana kasnije, kada je objavila da je Vensi dao najbolju ponudu, Brnabić je već uzdržanija: “Ceo posao urađen je transparentno, učinili smo ogroman profesionalni iskorak, što je i pokazano time što su u nadmetanju učestvovala najbolje kompanije širom sveta”.

Konačno, dok se još nazdravljalo ugovoru, Ana Brnabić se, sudeći po novinarskim izveštajima i vesti na sajtu Vlade, transparentnošću nije ni bavila (sledeći Vučićev princip “ne mora naš narod sve da zna”). TV N1 je uspela da postavi pitanje o tome direktoru Aerodroma, koji “ne može ništa da kaže”, ali “veruje da će ugovor biti objavljen jer je to jedna od najuspešnijih transakcija”.

Dobro, zatekli su čoveka nespremno, nemojmo ga hvatati za reč, jer bismo mogli da pomislimo da se neuspešne transakcije i ugovori kriju (kao na primer ugovor o upravljanju Železaram), a da se samo uspešni objavljuju.

Stiglo je i najnovije tumačenje iz kabineta Ane Brnabić da “ugovor o koncesiji Aerodroma Nikola Tesla neće biti objavljen do septembra ove godine, kada će transakcija biti finansijski zatvorena”, ali da ni tada “neće biti objavljeni najvažniji elementi ugovora”. Jer, kako se navodi u odgovoru listu Danas, pravilnik kojim se uređuje Registar javnih ugovora propisuje da se javni ugovori sa svim priložima čuvaju kao poslovna tajna i “pristup javnom ugovoru iz zbirke isprava Registra, kao informaciji od javnog značaja, neće biti omogućen tražiocu ako bi slobodan pristup javnosti mogao bitno otežati ostvarenje ekonomskih interesa javnog i privatnog partnera”.

Ovo je krajnje zbunjujuće, jer kabinet premijerke u zaštitu netransparentnosti istura odredbu koja je izbrisana iz pravilnika pre četiri i po godine. Naime, u junu 2013 (Službeni glasnik 57/2013) Mlađan Dinkić je propisao Pravilnik o načinu vođenja i sadržini registra javnih ugovora koji je sadržavao odredbe koje su ugrožavale principe slobodnog pristupa informacijama od javnog značaja. Član 11 je propisivao da se “zbirka isprava Registra, a posebno javni ugovori sa svim priložima čuvaju kao poslovna tajna”, da “Pristup javnom ugovoru sa svim priložima i drugim priložima iz zbirke isprava Registra, kao informaciji od javnog značaja, neće biti omogućen tražiocu ako bi slobodan pristup javnosti mogao bitno otežati ostvarenje ekonomskih interesa javnog i privatnog partnera” (to citiraju ljudi iz premijerkinog kabineta) i da “Pristup javnom ugovoru i drugoj dokumentaciji iz zbirke isprava Registra može biti dozvoljen licu koje dokaže pravni interes za uvid u zbirku isprava Registra, kao i državnim organima u vršenju poslova iz svoje nadležnosti u skladu sa propisima”.

Na ovo je reagovao Poverenik za informacije od javnog značaja, pa je ministar finansija Lazar Krstić u decembru 2013 (Službeni glasnik 110/2013) izmenio Pravilnik – ostala je prva odredba o poslovnoj tajni, a umesto dve potonje propisano je da se „pristup javnom ugovoru i drugoj dokumentaciji iz zbirke isprava Registra, vrši u skladu sa zakonom kojim se uređuje slobodan pristup informacijama od javnog značaja, a može se ograničiti pod uslovima propisanim tim zakonom”.

Sad nam je jasniji odgovor na pitanje da li je država u kojoj se kabinet predsednice vlade poziva na nepostojeću odredbu kako bi opravdao sakrivanje ugovora – moderna evropska država ili banana republika?

Tužilaštvo i policija da istraže raspodelu 208,5 miliona dinara

Danas, 27. mart 2018.

Programski direktor Transparentnosti Srbija Nemanja Nenadić kaže za Danas da su navodi u vezi sa predizbornom raspodelom socijalne pomoći dovoljan razlog da javni tužilac ispita taj slučaj. „Naravno, i Centar za socijalni rad bi morao da se oglasi sa potpunim podacima o tome koliko je pomoći podeljeno i po kom kriterijumu”, ističe Nenadić.

Gradski centar za socijalni rad Beograda nije odgovorio na pitanje Danasa kome je i po kom kriterijumu podelio jednokratnu novčanu pomoć neposredno pred izbore, već je naveo da su sredstva podeljena na osnovu odluke Vlade Srbije. To je odgovor Centra u vezi sa saznanjima lista da je ova ustanova mimo zakona i ikakvih kriterijuma podelila 208,5 miliona dinara sigurnim glasačima Srpske napredne stranke

pred beogradske izbore. Sredstva od po 15.000 dinara dobilo je 13.900 ljudi iz opština Obrenovac, Barajevo, Vračar, Grocka, Sopot i Lazarevac.

Iako u pisanom podnesku Danasu Gradski centar za socijalni rad tvrdi da je „o dodeli jednokratne novčane pomoći odlučivala Vlada Srbije“, u dokumentu kojim je Ministarstvo za rad odobrilo ta sredstva navodi se drugačije – „Izlazeći u susret vašim zahtevima, Vlada Srbije je odobrila i opredelila sredstva za isplatu jednokratne novčane pomoći“.

Gradski centar za socijalni rad je dobio novac od Ministarstva za rad i prema dokumentu u koji je Danas imao uvid, taj novac je trebalo da bude raspoređen kao jednokratna pomoć socijalno ugroženim kategorijama. Međutim, završio je u rukama naprednjaka i njihovih glasača. U Lazarevcu, na primer, od 200 ljudi na spisku za „pomoć“ bio je samo jedan registrovani korisnik Centra. Novac za svih 13.900 navodnih korisnika Gradskog centra za socijalni rad podeljen je istog dana kada je iz Ministarstva stigao dopis, odnosno 28. februara. Kako je Danas pisao, u Centar za socijalni rad su doneti spiskovi ljudi po opštinama kojima treba da bude isplaćen novac.

– Potreban im je bio samo naš pečat. Uspela sam da pogledam prvi spisak, opština Lazarevac je bila u pitanju, i videla da je od 200 imena samo jedno od njih korisnik našeg Centra, rekla je za Danas jedna od zaposlenih u beogradskom Centru za socijalni rad, insistirajući na anonimnosti iz straha od gubitka posla. Sagovornica lista je dodala da nikada toliko novca u jednom danu nije podeljeno kao jednokratna pomoć i to bez ikakvih kriterijuma. Ona je posumnjala da je novac otišao glasačima SNS-a, jer je čovek koji je došao sa spiskom zaposlen u Centru kao član naprednjaka. Takođe, niko od nadležnih u Centru nije imao uvid u to kome su sredstva dodeljena.

Ovu priču nam je potvrdila još jedna radnica Gradskog centra, navodeći da ju je samo u jednom danu, neposredno pred izbore, petoro ljudi zvalo sa pitanjem „gde da otvorim žiro račun da mi uplatite novac“. Pitala ih je na osnovu čega da im isplati novac kada nisu korisnici Centra, a odgovor je bio – „tako su nam rekli u stranci“. Više zaposlenih iz Gradskog centra za socijalni rad potvrdilo je za Danas da je novac umesto najugroženijim kategorijama stanovništva uplaćivan glasačima SNS-a. Brojni legalni korisnici socijalne pomoći zbog toga su ostali bez sredstava, jer je, prema ovim svedočenjima, iz vrha SNS-a stiglo naređenje da se novac isplati glasačima ove stranke.

Zaposleni u centrima za socijalni rad u Beogradu tražili su od direktora ove ustanove odgovor u vezi sa optužbama da je veliki broj građana dobio jednokratnu novčanu pomoć pred beogradske izbore, a da je zauzvrat traženo da se glasa za SNS.

Jednokratna pomoć, ali samo za glasače SNS

Gradski centar za socijalni rad Beograda nije odgovorio na pitanje Danasa kome je i po kom kriterijumu podelio jednokratnu novčanu pomoć neposredno pred izbore...

11.000 dinara 404

0 | Pise: K. Zivanović | 26. marta 2018. 13:30 | Izmenjeno: 13:30

„Zaposleni ne traže odgovor zbog toga što se nadaju promeni izbornih rezultata, već što ne žele da takvi ljudi vode ustanovu i diskredituju njihov rad. Ovde se radi o odbrani struke, a ako je neko potpisivao rešenja i delio novac iz budžeta zarad stranačkog glasa, ne može da vodi ustanovu čija je obaveza da poštuje i sprovodi zakone. Nadamo se da će nadležni organi preduzeti sve mere zaštite iz njihove nadležnosti i pokazati javnosti da nema zaštićenih pred zakonom“, navodi se u saopštenju zaposlenih u Centru za socijalni rad dostavljenom Danasu.

Poverenik za informacije od javnog značaja Rodoljub Šabić izjavio je za Danas da su informacije u vezi sa raspolaganjem javnim novcem legitiman predmet interesovanja javnosti i u mnogo manje delikatnim situacijama.

- Organ vlasti bi morao da te informacije učini dostupnim javnosti na proaktivnoj osnovi, da ih sam objavi i ne čekajući da ih neko traži. Uskraćivanje informacija o spornoj raspodeli novca namenjenog za socijalno ugrožene je nezakonito, a to pogotovo važi za eventualno dezinformisanje javnosti plasiranjem netačnih i kontradiktornih informacija, poput one da li je kriterijume o dodeli sredstava odredila Vlada ili Centar za socijalni rad - ističe Šabić.

On dodaje da osim kršenja Zakona o slobodnom pristupu informacija, podaci izneti u tekstovima Danasa ukazuju na sumnju u još gora kršenja zakona, koja predstavljaju krivično delo.

- Ako postoje svedoci i dokumenti koji ukazuju na sumnju da je više miliona dinara namenjenih socijalno ugroženim podeljeno ljudima koji na to nemaju pravo, onda smo suočeni ne samo sa moralno neprihvatljivim postupkom kojim se nesrećni ljudi lišavaju pomoći koja im pripada, već i sa raspolaganjem javnim novcem koje zaslužuje pažnju budžetske inspekcije. Uz to jasno je da se suočavamo i s mogućim izvršenjem teškog krivičnog dela, od strane organizovane grupe i na drzak, bezobziran način - ukazuje Šabić. On dodaje da bi saznanja Danasa morala da privuku pažnju i reakciju tužilaštva i MUP-a.

